

Szkoła – Zawód – Praca • nr 20/2020

Redaktor Naczelny

Ryszard Gerlach

Sekretarz Redakcji

Renata Tomaszewska

Członkowie Rady Redakcyjnej

Tadeusz Aleksander (Wsztechnica Polska Szkoła Wyższa w Warszawie)

Augustyn Bańka (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Katowicach)

Waldemar Furmanek (Uniwersytet Rzeszowski)

Peter Jusko (Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici /Słowacja)

Stefan M. Kwiatkowski (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)

Валентина Лозовецька (Національний Педагогічний Університет імені М.П. Драгоманова/Ukraina)

Antonella Nuzzaci (Università degli Studi dell'Aquila /Włochy)

Krasimir Spirov (Technical University, Sofia/Bułgaria)

John Ward (IRTS Ile-de-France Montrouge/Neuilly-sur-Marne Fondation ITSRS, Institut Régional de Travail Social/Francja)

Harun Uçak (Alanya Alaaddin Keykubat University /Turcja)

Zygmunt Wiatrowski (Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku)

Redaktorzy tematyczni

Elżbieta Kasprzak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) – psychologia pracy

Adam Solak (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie) – filozofia pracy

Jerzy Stochmiałek (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) – andragogika

Janusz Sztumski (Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. Wojciecha Korfańtego w Katowicach) – socjologia pracy

Renata Tomaszewska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

Joanna Wierzejewska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – pedagogika pracy, rynek pracy

Zdzisław Wołk (Uniwersytet Zielonogórski) – poradownictwo, zawodownictwo

Redaktorzy językowi

Aleksandra Pawlicka (język angielski)

Elżbieta Komsta (język rosyjski)

Włodzimierz Kucharek (język niemiecki)

Redaktor techniczny

Katarzyna Ludwikowska

Redaktor statystyczny

Barbara Ciżkowicz

Adres Redakcji

ul. Chodkiewicza 30

85–064 Bydgoszcz

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

Wydział Pedagogiki

Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki

Komitet Redakcyjny

Jarosław Burczyk (przewodniczący)

Grzegorz Domek

Roman Leppert

Katarzyna Matuszak-Gołda

Jolanta Mędeńska-Guz

Krystian Obolewski

Helena Ostrowicka

Ireneusz Skowron (sekretarz)

Przygotowanie do druku

Jacek Czekala,

Aldus Oficyna Wydawnicza

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Bydgoszcz 2020

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany w całości ani we fragmentach bez pisemnej zgody posiadacza praw autorskich

ISSN 2082-6087

Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
(Członek Polskiej Izby Książki)

Redakcja: 85-074 Bydgoszcz, K. Szymanowskiego 3

tel. 52 32 66 479, e-mail: wydawnictwo@ukw.edu.pl

<http://www.wydawnictwo.ukw.edu.pl>

Rozpowszechnianie: tel. 52 32 36 730, e-mail: piotr.krawczak@ukw.edu.pl

Druk: Drukarnia Cyfrowa UKW

tel. 52 32 36 702, e-mail: poligrafia@ukw.edu.pl

Poz. 1989. Ark. wyd. 22

SPIS TREŚCI

Od Redakcji 7

Artykuły i rozprawy

Janusz Nowak, *Rola rodziny w wyborze ścieżki kształcenia młodzieży* 13

Elena Karpuszenko, Monika Czerw, Magdalena Grochulska, *Reflections on youth and upbringing* 27

Daria Rogowska, *Czynniki stresogenne w kontekście kształcenia młodzieży przechodzącej okres adolescencji. Wybrane problemy* 39

Dariusz Zając, *Przygotowanie etyczne nauczycieli profesjonalistów do pracy*. 55

Agnieszka Kaczor, *Nauczyciel stażysta wobec wymagań wynikających z procedury awansu zawodowego nauczycieli* 70

Jolanta Szempruch, *On the role of the teacher in intercultural education* 84

Daniel Kukla, *University graduate in the face of transition to the labour market and professional identity shaping* 95

Michał Hnatiuk, *Determinanty gospodarcze warunkujące efektywność kształcenia w Polsce i na Ukrainie* 107

Magdalena Barańska, *Wizerunek kandydata do pracy - (nie)doceniany aspekt procesu rekrutacji* 122

Agnieszka Smoder, *Integracja czy oddzielenie życia zawodowego i prywatnego? Nowoczesne technologie komunikacyjne a godzenie pracy z zobowiązaniami pozazawodowymi* 138

Renata Tomaszewska, *Nowy świat pracy, firma 4.0 i cyfrowy pracownik. Niedaleka przyszłość* 152

Raporty z badań

Anna Szkolak-Stępień, *Maternal reconstruction of the personality of a portuguese early childhood education teacher - the emergence of grounded theory (résumé from my own research)* 177

Tomasz Parafiniuk, Edyta Banucha, *Rodzina w przestrzeni wychowawczej szkoły podstawowej - raport z badań* 194

Łukasz Brzeziński, *Metody pracy doradcy zawodowego - wybrane wyniki badań własnych* 213

Anna Oleszczyk, <i>Jeżeli nie liceum, to technikum czy szkoła branżowa? Pierwsze edukacyjno-zawodowe wybory uczniów szkół powiatu pilskiego</i>	228
Zbigniew Chodkowski, <i>Wpływ środowiska a motywacja wyboru studiów przez studentów nauk humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego i nauk ścisłych Politechniki Rzeszowskiej</i>	250
Ewa Krause, Oliwia Herba, <i>Młodzież akademicka o studenckim rodzicielstwie</i>	270
Aneta Klementowska, <i>Types of education and career-related activity of young people seeking employment on the Internet</i>	293
Emilia Zimmica-Kuzioła, <i>Na czym polega atrakcyjność aktorstwa? Szkic socjologiczny na podstawie badań własnych</i>	303
Beata Ziębińska, <i>Deinstytucjonalizacja a zatrudnienie w sektorze opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Przykład Śląska i Małopolski</i>	318
Krzysztof Czaderny, <i>Szkoła, zawód i praca w relacjach dorosłych ludzi bezdomnych</i>	337

Recenzje

O etycznym nauczycielu – rozważania na kanwie monografii Dariusza Zająca <i>Etyczność pracy zawodowej nauczycieli. Studium teoretyczne</i> – Przemysław Chmielecki.	351
Recenzja książki Waldemara Furmanka <i>Godność człowieka. De dignitate personae humanae</i> – Katarzyna Ludwikowska	357
Recenzja książki pod redakcją naukową Stefana M. Kwiatkowskiego i Magdaleny Piorunek <i>Jednostka, edukacja, organizacja wobec przemian rynku pracy</i> – Ewa Krause	362

Sprawozdania i informacje

Ogólnopolska Konferencja Naukowa <i>Rodzicielstwo i rodzina. (Re)konstrukcje życia codziennego</i> , Bydgoszcz 2020 – Monika Lewicka	369
III Międzynarodowa Konferencja Naukowa <i>Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości</i> , Kielce – Suchedniów 2020 – Joanna Smyła, Justyna Miko-Giedyk	371
III Ogólnopolska Konferencja Naukowa <i>Edukacja – problemy, wyzwania i perspektywy</i> , 2020 – Natalia Stek	378
Table of contents	381

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk Czytelnika dwudziesty już numer czasopisma *Szkoła – Zawód – Praca*. Zamieszczono w nim szereg interesujących tekstów mieszczących się w jego pojemnym tytule. Zgodnie z przyjętą strukturą publikowane są w nim zarówno „Artykuły i rozprawy”, jak i „Raporty z badań”, a także „Recenzje” książek, które ukazały się drukiem w ostatnim czasie oraz „Informacje” o konferencjach naukowych, które mimo wyjątkowej sytuacji epidemicznej odbyły się w bieżącym roku. Prezentowane teksty przygotowane zostały w języku polskim, a część z nich również w angielskim. Umożliwia to dotarcie do Czytelników z innych krajów. W celu dalszego poszerzania kręgu odbiorców publikowanych artykułów i tym samym dążenia do większego umiędzynarodowienia czasopisma, podejmowane są kroki w kierunku dalszego zwiększania liczby angielskojęzycznych opracowań.

Prezentowany numer czasopisma rozpoczynają, tradycyjnie, artykuły przygotowane na podstawie analizy literatury oraz własnych przemyśleń poszczególnych autorów. Tę część czasopisma otwiera opracowanie Janusza Nowaka dotyczące roli rodziny w wyborze ścieżki kształcenia młodzieży. Kolejny tekst przygotowany przez Elenę Korpuszenko, Monikę Czerew i Magdalenę Grochulską zawiera rozważania o młodzieży i wychowaniu. Daria Rogowska pisze o czynnikach stresogennych w kontekście kształcenia młodzieży przechodzącej okres adolescencji. Kolejne trzy artykuły dotyczą problematyki nauczyciela. Temat przygotowania etycznego nauczycieli profesjonalistów do pracy omawia Dariusz Zajac, a Agnieszka Kaczor problematykę nauczyciela stażysty wobec wymagań wynikających z procedury awansu zawodowego. Natomiast Jolanta Szempruch pisze o roli nauczyciela w edukacji międzykulturowej. Z kolei Daniel Kukla prezentuje zagadnienie dotyczące absolwenta szkoły wyższej wobec tranzycji na rynek pracy. Determinanty gospodarcze, warunkujące efektywność kształcenia w Polsce i na Ukrainie, to temat zaprezentowany przez Michała Hnatiuka. Magdalena Barańska omawia wizerunek kandydata do pracy jako (nie) doceniany aspekt procesu rekrutacji. Zagadnienie integracji czy oddzielenia życia zawodowego i prywatnego oraz nowoczesnych technologii komunikacyjnych

i godzenia pracy z obowiązkami pozazawodowymi prezentuje Agnieszka Smoder. Tę część zamyka omówienie nowego świata pracy, firmy 4.0 i cyfrowego pracownika. Zajmuje się tym w swoim tekście Renata Tomaszewska, odnosząc to zagadnienie do niedalekiej przyszłości.

W drugiej części czasopisma zamieszczono „Raporty z badań”. Pierwszy z nich to prezentacja danych dotyczących rekonstrukcji osobowości portugalskiego nauczyciela wczesnej edukacji (Anna Szkolak – Stępień). Tomasz Parafiniuk i Edyta Banucha przedstawiają raport z badań na temat rodziny w przestrzeni wychowawczej szkoły. Wyniki badań własnych dotyczące metod pracy doradcy zawodowego zamieszcza Łukasz Brzeziński. Na temat pierwszych edukacyjno-zawodowych wyborów uczniów pisze Anna Oleszczyk. Natomiast wyniki badań na temat wpływu środowiska na motywację wyboru studiów przez studentów nauk humanistycznych i ścisłych zamieszcza Zbigniew Chodkowski. Młodzież akademicka o studenckim rodzicielstwie to zagadnienie prezentowane przez Ewę Krause i Oliwię Herba. Z kolei wyniki badań dotyczące rodzajów aktywności edukacyjno-zawodowej osób młodych, poszukujących zatrudnienia w sieci internetowej, przedstawia Aneta Klementowska. Szkic socjologiczny atrakcyjności aktorstwa, na podstawie badań, omawia Emilia Zimnica-Kuzioła. Beata Ziębińska prezentuje temat deinstytucjonalizacja a zatrudnienie w sektorze opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Zamieszczone w tej części czasopisma wyniki badań zamyka tekst dotyczący szkoły, zawodu i pracy w relacjach dorosłych ludzi bezdomnych (Krzysztof Czaderny).

Dopełnieniem wymienionych dwóch części są recenzje oraz sprawozdania i informacje. Pierwsza recenzja dotyczy książki Dariusza Zająca *Etyczność pracy zawodowej nauczycieli. Studium teoretyczne*. Przygotowana została przez Przemysława Chmieleckiego. Recenzję książki Waldemara Furmanka *Godność człowieka. De dignitate personae humanae* zamieściła Katarzyna Ludwikowska. Książkę pod redakcją naukową Stefana M. Kwiatkowskiego i Magdaleny Piorunek *Jednostka, edukacja, organizacja wobec przemian rynku pracy* zrecenzowała Ewa Krause. Zamieszczono w tej publikacji między innymi teksty wygłoszone podczas obrad X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego, który odbył się w Warszawie we wrześniu 2019 roku.

Dalej zamieszczono informacje dotyczące Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Rodzicielstwo i rodzina. (Re)konstrukcje życia codziennego*. Odbyła się ona w Bydgoszczy 21 września 2020 roku na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. Drugie z omówionych spotkań naukowych to III Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości*.

Zorganizowana ona została przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i odbyła się w Suchedniowie w dniach 29–30 września 2020 roku.

Prezentowane artykuły są, jak w każdym numerze czasopisma, zróżnicowane tematycznie i objętościowo. Ich oceny merytorycznej dokonali recenzenci. Z pewnością także Czytelnicy wyrażą swoją opinię na temat zawartości tego zeszytu. Dziękujemy wszystkim autorom, którzy przyczynili się do powstania niniejszego numeru. Mamy też nadzieję, że zamieszczone teksty pobudzą do dyskusji i refleksji osoby zainteresowane poruszonymi w poszczególnych artykułach tematami. Czasopismo *Szkoła – Zawód – Praca* jest nieustannie doskonałe. Staramy się, aby jakość zamieszczanych tekstów w każdym kolejnym numerze była coraz wyższa. Zachęcamy do publikacji swoich artykułów.

Ryszard Gerlach